
PROCHO vydává prochor

píše bohumír procházka ROVINY

zvěsti z Jičína a okolí ● www.jicinsko.cz/procho/roviny.htm ● 1. září 2003 ● č9/03

Hrady prázdninové

Hned pět výstav najednou bylo v srpnu ve Starých Hradech a to je zvláštnost, která ještě tu nenastala. Přinesla myšlenku o různorodosti lidí a jejich projevu, ale taky zajímavou hádanku pro toho, kdo byl pro sebe ochoten hledat souvislost, neboť ona zajistí je.

Ve sklepení keramika Veroniky Jungové. Půvabná, plná nápadů. Představuju si Veroniku, jak přemýšlí nad tvarem hlíny. Vzniká on teprve při práci, nebo tu byl, schován v mysli, a pak není problém, aby ho ruka udělala?

Než začal být Václav Švejcar kumštýřem povoláním, byl námořník. Svoje si prožil, i na kraji toho tunelu, co je za ním světlo, chvilku si postál. Podle jeho obrázků je to uálost na celý další život. Teď si jen pohrává s tvary a barvami toho otvoru. I tak vzniká umění. Dík onomu zážitku je opravdové a pročitěné náležitě.

Erwin Kukuczka je farář - husita z pod Orlických hor. Složitost. Žádná prvoplánovost. To jsou slova, která napadají nad jeho kolážemi. Je to fuška, objevit tu životní filozofii pana faráře. Tím větší, že nad tu obecnou, celoživotní, je přidán ještě kousek zážitku okamžitého.

Vladimír Preclík je v kraji zapsán natrvalo hořickým sympoziem. Místo kamene předvádí tu dřevo, vlastně jeho kubické kousky, ze kterých skládá hlavy a mnohé jsou mu podobné, když ne jiným, tak knírem. Vedle toho modeluje hlavy lidí známých a tak přivezl v čepici Stivína a s holubičkami Komárka.

Z úplně místních je Pravoslav Prokeš. On má svůj trochu podivný barák s galerií na začátku Kněžnice. Odtud přinesl velké plachty barevných fotek. Svou kompozici staví převážně na kontrastech. Ostré- neostré. Pohyb - statika. Eifelovka - vzducholoď ... V každém obrázku objevíš něco navíc, než jen pouhý fotografický popis.

Slibil jsem dojmy z pěti výstav, ale popis není úplný. U pevného, asi starobylého stolu vypráví zámecká paní o nočních prohlídkách, jsouc občas doplněna (nebo přerušena?) ironií zámeckého pána. Nějak si nedovedupředstavit zámek bez tohoto exponátu. Ano, myslím manžele Bílkovy, vlastně i dcery, které jsou tu u všeho. To nadšení, s jakým Eva vypráví a které Karol staví na zem, je krásně nakažlivé a mírně optimistické. Nebudu říkat fráze. prostě ve Starých Hradech si člověk, přemítající o naší kultuře uvědomí ... No prostě lepší se mu nálada.

Kozí mejdan

V Milkovicích bylo 26 koz, 3 osli, několik tisíc lidí a jen jeden Standa Penc. Měl bílou košili (čistou) a řekl: „Vidíš tady jedinej papír?“ Viděl jsem dva. Dlouho tam neležely, někdo je sebral. Kozí mejdan má své zvláštnosti, nikde takový není, protože nikde není takový Standa Penc a jeho přátelé. Standa vlastní velký statek, je tu několik stodol, už nejsou nejnovější, veliký sad a rezidence. V sadu je několik výčepů, dvě podia, vegetariánská kuchyně a jídelna, čajovna, indiánské týpi, mnoho stanů, ještě víc spacáků jen tak. Na venkovním podiu kdosi vříská a kdosi rámusí. Pivo je Kumburák za 15, (kdo nemá protekc, nebo svůj půllitr, pije z kelímku), Chléb s kozí pomazánkou za 8, jídla na bázi luštěnin a jiných zelenin mezi 20 a 30. Čaj pili jsme MASALU, byl hnědobílý, sladký, voněl kořením a pan čajovník nechtěl povědět výrobní tajemství. Byla tu strašná spousta pěkných děvčat, asi polovina z nich točila se kolem pana hospodáře. Někteří lidé poslouchali, někteří se k tomu ještě vlnili, jiní si v hloučku povídali, ti nejrozumnější spali, večer bude dlouhý. Vzpomněl jsem si na Standovu větu (není jeho, jen citoval): SEX, DROGY A ROKENROL. Z toho neviděl jsem nic. Možná náznak prvního, ale neslušelo se dívat. Dívali jsme se na jih. Byl tam osenický kostel, co si lidi vybírají na opravu varhan a už skoro mají vše. Milkovický rybník, kam prý teče veškerá močůvka ze statku a kde jsme se tak rádi koupávali. Byly tam velké daleké lesy, pěkná poďívaná. Upil jsem Kumburák. Tady nahoře byla hudba slabší, k těm pohledům a myšlenkám docela zapadala. Už jsem i přestal myslet na to, jak mi Standa zase řekne, že jsem něco napsal blbě. Rozprostřela se pohoda.

To byl Kozí mejdan, Milkovice, sobota 9. srpna 2003.

Boření hranic.

Je středa, třináctého srpna. Ve vstupní chodbě jičínské radnice jen málo lidí v šortkách. Bílé košile, parádní halenky, Lucka má pěkný červený klobouček. Věk účastníků je kolem dvaceti na obě strany. Pár starších funkcionářů mladý průměr moc nepokazí.

Běží projevy ve světových jazycích, někteří řečníci koktají, sami se tomu zasmějí. Když tlumočnick neachází slovo, napoví někdo z účastníků. I když atmosféra je uvolněná, lidé se nevyhnou frázím, které se opakují. Nikomu to nevadí. Prostě jsme si nějak navykli, že některé projevy musí být vyřčeny a poslouchány. Richard řekl, jak se těší, že přátelství jednou se projeví i v tom, že bude oddávat snoubence z různých zemí.

Pak přijdou housle, pak zpěv a výstava je zahájena. Jmenuje se vzletně: Opravdové přátelství boří všechny hranice. Připravili ji mladí křesťané z Jičína, Erbachu (SRN) a Ansiao (Portugalsko). Možná je lepší říkat jen mladí, protože nejde jen o křesťany. Výstava dokumentuje partnerské kontakty mezi spřátelenými městy. Našel jsem fotku, asi nejstarší. Je z roku 1985 z hradu Ludwigstein. Je na ní Český ráj s německým folklorním souborem. Richard říká, že to je patrně úplný počátek.

Dobrá zpráva

Ve Veliši je škola už víc než 100 let. Přesněji byla - do roku 1999, kdy byla z moci úřední zrušena pro malý počet žáků: Bylo jich 24. To v Libáni je škola velká, tradiční. Ta samozřejmě trvá, jen odsud odcházejí učitelé. Soudím, že dobří. Odcházejí i někteří žáci. O tomhle příběhu mluvit nechci, není pěkný.

Ve Veliši se oba příběhy spojují. 1. září bude tu otevřena Základní škola u Bodláka a Pampelišky – obecně prospěšná společnost. Založit školu není lehké. Založit takovouhle školu je krásné. Zejména, když nastane ta chvíle, kdy skončí poslední jednání s úřady. Pak už jen přijdou rodiče a všechno se chystá. Pan učitel Jan Jiterský a jeho kolegyně Pampeliška vyprávějí a oba svítějí: “Žáci v naší malotřídní škole 1. až 5. ročník budou rozděleni do dvou tříd. Je jich celkem 30 ze všech okolních vesnic. Nadstandard školy je v tom, že nabídneme velký seznam pro zájmovou činnost. Děti si budou moci vybrat z 15 kroužků (divadelní, pěvecký, výtvarný ...) . O které bude zájem, ty otevřeme. Ve třídě by nemělo být víc než 15 dětí. Podmínky budou stejné jako v jiných školách. Snažíme se zajistit dopravu, navíc, díky sponzorům, dostanou děti i některé školní potřeby jako sešity a podobně zdarma.” Pan učitel ví, o čem mluví, jeho někdejší pěvecký sbor v Libáni měl velké úspěchy. I jiná jeho konání.

Nemůže nepřijít otázka, jak bylo obtížné otevření školy prosadit. “Vůbec největší potíže byly v tom, přesvědčit lidi, proč to děláme. Že nejsme nenormální, ani se nechceme obohatit. Obec poskytne budovu za výhodných podmínek. I jinou pomoc. Pomáhají rodiče, sponzoři. A úřady? I na ministerstvu školství se našli tři úředníci, kteří byli vstřícní. Těch ostatních bylo ale víc. Na Krajském úřadu, když se nám je podařilo přesvědčit, pomohli. Chceme být školou, kterou budou spoluvytvářet i rodiče. V budoucnu by tu mělo být pět plně organizovaných tříd. ...”

Krásné se poslouchá. Úžasné je to, že lidi se dovedou nadchnout pro dobrou věc a o ní nejen mluvit, ale i konat.

Foerstrovi

K Osenicím patřil Foerstrův rod. Dědeček tu učil, jeden ze synů odtud odjel šířit kulturu do Slovinska, vnuk Josef Bohuslav nacházel tu inspiraci ke své muzice. Potomci Foerstrových žáků shromáždili památky, noty, obrázky, dopisy, mnoho fotek a otevřeli Pamětní síň Foerstrova rodu.

Je tu vše: historická školní lavice, mistrovsky kresby, krásně psané noty, které samy o sobě jsou výtvarným dílem. Je tu i ukazovátka, pomocí kterého pan řídící účinně vychovával. Na stěnách názvy písní pro sbory. Oknem výhled na skutečné Širé rodné lány. Milé předměty z minula, které nanosili lidé ze vsi. Je tu i fotka z roku 1923, kdy se v Jičíně dávala v amatérských podmínkách opera Eva. Po mistrově pravici sedí manželka, po levici Jarmila Královcová, která Evu zpívala. Prý mistrova Múza. Tehdáž měli pro naše hrubá slova krásné výrazy. Na pozvánce na ples Pěvecké divadelní jednoty v Osenicích je uvedeno vsupně 2K, druhá dáma platí 1K. (Tchyně bývaly levnější?).

Pani Šedivá nadšeně vypráví. O výstavě, o tom, jak lidé vybírají na opravu varhan. Příjemné dívání i poslouchání. Příjemné v tom, že je důkazem, co všechno lidi v Dětenicích a Osenicích dovedou připravit pro sebe i druhé.

Ohlasy:

Z radnice

Po přečtení Prochorovin jsem měl dost divný pocit. Tak já už nemám ani právo Ti říct, že Tebou popisované skutečnosti se udály trochu jinak. Vůbec jsi neprojevil zájem o moji verzi - to je tvoje věc, ale že se pohoršuješ nad tím, že jsem si dovolil Tě upozornit na nepřesnost - to mě zaráží. Buď máš své zdroje které mají vždy pravdu - zatímco já ji mít (z nepochopitelných důvodů) nemůžu nebo si nechceš kazit svůj pohled na věc. Stejně tak když se rozepisuješ o partnerství - myslím, že já patřím mezi ty, kteří toto partnerství skutečně od zdola rozvíjeli a to více než deset let. Pokračuji-li v tom na oficiální rovině, myslím, že je to jediné dobře, a že dobře vím o čem to ve skutečnosti má být. A věřím, že příští setkání bude lepší a vyvaruje se některých chyb - koneckonců jsi byl u toho, když jsem jasně deklaroval, že se musí vytvořit fond, který by partnerství odporoval a byl právě pro občanská sdružení, kluby a sportovní oddíly atd. a ze kterého by šly proplácet doprava, ubytování atd. To je vše. Doufám, že moji připomínku nebudeš brát jako útok na svoji nezávislost - můžeš si říkat i psát co chceš, nicméně neměl by ses dopouštět chyb, které s oblibou vyčítáš ostatním.

Richard Koníř

Technopárty

...nepřekvapuje mne Váš citlivý přístup k zúčastněným, z něhož dýchlo na mne pochopení. Navíc mám jistotu, že na svém postoji setrváte, kdyby se dělo kdovíco, na rozdíl od starostky města Kopidlno, která zjevně upamatovala se před mikrofony či u telefonu ne vždy včas, že je starostkou všech...

... Jakým právem jim vetřelci berou právo na poklidný spánek ? Jak k tomu přijdou, když jim tam přijde vyhrávat neobvyklou silou nad myslitelné možnosti zesílená hudba... Podivuji se, s jakým zpožděním reagovala hygiena, její závěry stejně nic nezměnily. Chápu obecně znepokojení, že není možné se bránit nepovolenému, když úřadů není nedostatek. To není o demokracii a svobodě. Je to o slušnosti a úctě k hodnotám, k nimž patří i Ledkovští i člověk vůbec....

... Přirovnáváte TECHNO k JMP, poutím či jiným produkcím. Ano i tam je hluk, nepořádek, jehly, pařba i pářba. Myslím však, že nelze přirovnávat dění místní, proti němuž se lze ohradit, k náporu cizáků, jež lezou do zahrádek, po studních a káli mimo přenosné WC.

Jan Vaniček

Zvěsti:

- Reportáž z uprchlických táborů se odkládá. Správa uprchlických zařízení sdělila, že žádost o povolení vstupu nebyla podána na předepsaném tiskopise. Ve vysvětlení se praví, že musí být zajištěna bezpečnost žadatelů o azyl. Redakce prohlašuje, že všechny náležitosti zpráva měla a že kromě praku zbraně nemá.
- Silnice ve Fugnerově ulici bude dokončena s ohledem na zachování javoru stříbrolistého. Jičínská radnice podala ke Správnímu soudu odvolání proti postupu Krajského úřadu, který vyslovil rozhodnutí o zachování stromu. Na strom byl pořízen další posudek, třetí, který mluví o postupující hnilobě. Na dotaz, zda se nejedná o spor o hrdost odpověděl starosta záporně. Vysvětlil, že město by neslo zodpovědnost v případě, že by pádem větve došlo k úrazu či škodě.
- To v Nové Pace, městě blouznivců, mají jiné starosti. Přišel jim návrh, aby náměstí bylo přejmenováno na Nghuienovo (vietnamské příjmení). Vzápětí jeden zastupitel navrhl zrušit jednoho místostarostu (nikoli fyzicky). Pan starosta kontroval tím, že by mohli na jeden měsíc zrušit jeho (rozuměj jeho plat)... . Samozřejmě, že všechno zůstalo při starém. Ani počet strážníků se nezměnil. Někdo přece musí nad tím cirkusem, kterému říkáme všední život, bdít.
- To pan Antoš, který pronajal pozemek na technopárty za tři tisíce a něco, má jiné starosti. Pěkně mu to spočítali. Měl by zaplatit úředníkům za přesčasy, policajtům za občerstvení a další maličkosti, úhrem 45 000. korun. Pak si může klidně dál hospodařit. Inu, kvalitní hudba něco stojí.
- Do dětenického zámku jezdí lidé z daleka. I pivovar s vlastnoručně vyrobeným pivem táhne. Všechno dobré má i svou druhou stránku. Auta se nevejdou na náves a parkují všude, i v nevhodné blízkosti chalup. Koloběh vody v přírodě má skrze pivo svoje zakončení, které ne vždycky končí na správném místě. Česky: chlapi močí na domy, ploty i kytky. Kdysi idylická vesnice má po klidu. Dá se alespoň trochu obnovit?
- Na Kosti zřídili mučírnu, v Jičíně na internetových stránkách města moderovanou diskusi s registrovanými účastníky.

Ještě nikdo nezpracoval dějiny močení. Co všechno vzniká v oné chvílce uvolnění... a soustředění! A hledění v dál, koná-li se venku. A diskusi, která vznikne, koná-li se v linii. Čůrání je chvíle v životě lidském, kdy jsme přírodou donuceni se zastavit, soustředit. Tedy chvíle, zralá pro nápad, myšlenku. . Soudím, je chybou, že ony vedlejší produkty, které nám naše pozemské putování přináší, často ani nemáme čas objevit.

literární PROCHOROVINY příloha

Další pohled na Valdštejna.

Když byla na Starých Hradech výstava o Zdeňkovi Kalistovi, vyprávěla paní doktorka Ferklová o osudech českého historika. V jedenapadesátém byl na 9 let spolu s dalšími katolickými autory uvězněn. To nestačilo. Posledních sedm let života neviděl a své věci buď psal "po maku" na psacím stroji, nebo diktoval.

I když hlavním jeho odborným zájmem bylo baroko, Byl pan profesor rozmanitou osobností renesanční. Básník, překladatel, historik, varhaník, člověk Statečný člověk, který navzdory nepřizní, zajisté díky hluboké víře, až do konce žil život plněhodnotný.

Ani jeho knížka o Valdštejnovi neměla lehký osud. Již připravena do tisku nesměla v době normalizace vyjít. Takže světlo světa spatřila díky nemalé péči Dr. Ferklové až koncem loňského roku. Kdybychom měli povědět termín vzniku, museli bychom zabrat velkou část Kalistova života. Při důkladnosti sobě vlastní, obstarával pan profesor podklady po desetiletí. Však to také editorka

v úvodu knihy barvitě líčí. O to bylo Kalistovo dílo obtížnější, že v mnohém vyslovil jiný pohled, než jeho učitel, Josef Pekař. Polemika Kalistova jest uctivá, jakoby se omlouval, že s učitelem nesouhlasí. Však podepřená podrobným studiem faktů a velkou životní moudrostí. Knížka se čte, jako když pan profesor vypráví. Důkladně, pro laika je tu množství faktů, jmenných údajů. Pro vnímavého však materiál nutný k pochopení složitého života generalissima císařských vojsk, admirála baltického loďstva, vévody frýdlantského Albrechta Václava Eusebia z Valdštejnů. Dalším důkazem kvality je i podrobný poznámkový aparát. Každé méně známé slovo autor na spodním okraji stránky vysvětluje, nové poznatky dokládá. Však vycházejí z faktů, pouští se do vlastních, originálních úvah o charakteru vévody.

Na přebalu knihy je Kalistova fotografie. Šedovlasý starý pán s knírkem. V pozadí barokní okno, patrně kostelní. Laskavá moudrost je v pohledu autorově.

Zdeněk Kalista: Valdštejn. Historie odcizení a snu. (V edici Velké postavy českých dějin vydalo nakladatelství Vyšehrad v roce 2002)

Jak se pozná puberta

„Kdys dal dědo poprvé holce pusu?“, zeptala se vnučka náhle, když se blížila její dvanáctka. Ubezpečil jsem ji, že to bylo v pěti letech a stalo se to na náměstí. Znejistěla. Ona. Já si ale uvědomil, že se něco děje.

Potřebovali jsem přenést nějaké věci z auta. Povídám - pojd' pomoci! Pravila, že se musí jít převléknout. Pak převlečená zalehla ve slunečních brýlích na lehátko. Ano, pak přišla z jeich úst i ta obvyklá věta o nudě. A to už jsem začal téměř vědět - PUBERTA.

Ti, kdož onen stav těla i ducha nezažívají v osobním kontaktu, smějí se jistě definici: Puberta je stav, kdy se dvanáctiletý člověk sám sebe ptá, jak je to možné, že on, tak geniální, může mít tak blbě rodiče (prarodiče). Těm, kdož onen kontakt zažívají bezprostředně, těm chvílemi do smíchu není. A těch druhých chvil je málo.

Chvíli jsem pozoroval nudící se občanku. Slušelo jí to. Přicházela mi věta o toleranci. Ale propiska mi napsala: Vždyť my si vlastně tu pubertu prožíváme všichni. A nepřetržitě. Někdy je to s námi lidmi opravdu těžké vydržet.

Šumava 2003

- Změnila se a mění stále. Asfaltové cesty určené pohraničníkům jsou přecpány cyklisty. Snad více než pěšáky. Mají pestré barevné drezy, které stojí desetkrát tolik, jako moje triko, přilby, jedou, jedou, jedou, zdalipak vůbec ví, okolo čeho jedou? Autem si dovezou kolo na kopec a "dělají" Šumavu.
- Jsou však i místa klidu: Jmenují se dopadové zóny. Byly určeny pro cvičné střelby, dopadaly sem střely. Některé prý ještě nevybuchly a tak je sem přístup zakázán. Chválabohu. Podezřívám domorodce (nebo orgány?), že je to finta, aby alespoň někde zůstala příroda nepošlapaná.
- Šumavské kopce vzbuzují nostalgii, svou majestátností a neměnností úcty. Lidé v nich, podobně jako jinde, většinou bývají směšní. No dobře, tedy alespoň úsměvní. V hospodě ve Stachách seděl jsem vedle blahobytně vyhlížejícího pána. Nesedl jsem si tam kvůli němu. Naproti byly dvě cyklistky a kdo zná některá cyklistická trička, pochopí. Blahobytný pán se ve výstřihu téměř utápěl. Jeho stejně blahobytná, nic netušící paní, stále cosi ševalila o vepřové večeři. Už trochu chápu novinové zprávy o tom, jak manžel zavraždil manželku.

prochor

Prochoroviny

kulturní (skoro) měsíčník. Vydává B. Procházka, Sokolovská 367, Jičín
tel. 493 523 492.

Evidenční číslo MK ČR E 13158

email:prochor.jc@tiscali.cz

Noviny vznikly s laskavou pomocí firmy APEL s. r. o. Jičín

Tisk novin proveden díky
GENERALI POJIŠŤOVNA a. s.
Denisova č. 204 Jičín.
Tel, fax 493 523 027